

L'ATELIER MONÉTAIRE PROVINCIAL DE SARMIZEGETUSA

RÉSUMÉ

L'auteur fait mention des opinions les plus importantes concernant les monnaies de type „Provincia Dacia” et surtout le centre de leur frappe. Deux contributions nouvelles ont paru depuis peu; l'une (F. Martin) soutient toujours comme possible centre d'émission Viminacium en Mésie Supérieure, tandis que l'autre (N. Crnobraja) argumente leur fabrication en Dacie même, à Sarmizegetusa ou à Apulum.

Les arguments pour l'hypothèse Viminacium sont combattus et écartés. Les détails morphologiques, l'aréal de circulation et l'évolution de cette série monétaire indiquent également l'émission de ces monnaies quelque part dans la province de Dacie.

La forme de la légende du revers fait preuve d'un monnayage provincial, dirigé sans doute par une autorité de la province. Celle-ci ne pourrait être que le *Concilium Daciarum trium*. Par conséquent, les monnaies „Provincia Dacia” doivent avoir été frappées à Ulpia Traiana Sarmizegetusa.

O MONEDĂ BIZANTINĂ DE ARGINT INEDITĂ

CONSTANTIN PREDA

În posesia d-lui Mihai Stoian din București se află o monedă bizantină de argint emisă în timpul domniei lui Iustinian I, necunoscută până în prezent¹. Este vorba de o dublă siliqua cu următoarea descriere:

Av. D. N. IVSTINI/ANVS P. P. AV. Bustul împăratului diademat, cuirasat și cu paludamentum spre dr.

Rv. Împăratul diademat și cu nimb, înveșmântat cu cuirasă și paludamentum, în picioare spre dr., ține în mâna dr. lance, iar în st. glob cruciger; în câmp dr. stea și în exergă TES (fig. 1).

Fig. 1. Monedă bizantină de argint de la Iustinian emisă la Thesalonic (2/1 și 4/1).

BSNR, LXXXVI – LXXXVII, 1992–1993, p. 123–124

Dublă siliqua; 4,15 g; 18x25,5 mm. Anii 527-538.

Tipul monetar respectiv este cunoscut, atât în catalogul DOW² (p. 76-77, nr. 21, 23-24, pl. XIII), cât și în cel întocmit de Cécile Morrisson³ (p. 73), dar numai ca emisiune a atelierului din Constantinopol. După cum se poate limpede observa, moneda în discuție provine din atelierul de la Thessalonice, unde nu avem informații că s-ar fi emis monede de argint⁴. Faptul acesta ne-a obligat să examinăm moneda sub toate aspectele, constatând că nu există nici un dubiu cu privire la autenticitatea acesteia. Principalele componente, atât ale aversului cât și cele ale reversului, reprezentări, legende și simboluri, precum și nominalul, modulul etc. nu diferă cu nimic față de cele întâlnite la tipul emis la Constantinopol, iar în privința identificării atelierului de la Thessalonice nu poate încăpea nici cea mai neînsemnată îndoială, lectura fiind pe deplin asigurată.

Din informațiile furnizate de posesor rezultă că moneda ar fi fost descoperită prin părțile Olteniei fără să existe vreo indicație cu privire la locul exact de proveniență. În lipsa unor astfel de precizări ne-am putea gândi la zona importantului cap de pod romano-bizantin de la Sucidava. O astfel de presupunere nu trebuie să ne mire, dacă avem în vedere rolul politic și economic pe care l-a jucat Sucidava în această parte a lumii daco-romane.

Ne exprimăm speranța că prin publicarea monedei descrise mai sus va crește interesul în încercarea de depistare și a altor monede bizantine de acest tip, reușind astfel să se șteargă eventualele urme de îndoială ce ar mai putea să se mențină în legătură cu autenticitatea acesteia.

NOTE

¹ Moneda ne-a fost pusă la dispoziție pentru a fi publicată de către dl. Mihai Stoian, căruia îi aducem și pe această cale sincere mulțumiri.

² DOW, I, 1966.

³ Cécile Morrisson, *Bibliothèque Nationale, Catalogue des monnaies Byzantines*, I, Paris, 1970, p. 73.

⁴ DOW, p. 104; Cécile Morrisson, *op. cit.*, p. 83 și W. Hahn, *Moneta Imperii Byzantini*, I, Viena, 1973, p. 64, 67.

UNE MONNAIE BYZANTINE EN ARGENT INÉDITE

RÉSUMÉ

Dans une collection privée de Bucarest se trouve une double-siliqua en argent émise pendant le règne de l'empereur Justinien Ier. Son type est connu dans les publications numismatiques, mais pour l'atelier de Constantinople seulement. La monnaie que nous publions maintenant a été émise à Thessalonique, comme l'indique clairement le contenu de l'inscription se trouvant à l'exergue du revers.

L'examen attentif et sous tous les aspects de notre pièce ne laisse aucune ombre de doute en ce qui concerne son authenticité. La monnaie provient vraisemblablement du sud-ouest de la Roumanie, peut-être de la Petite Valachie (Oltenia).

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Monnaie byzantine en argent de Justinien Ier émise à Thessalonique (2/1 et 4/1).

MĂRTURII NUMISMATICE PRIVIND LOCUIREA ANTICĂ DE PE TERITORIUL SATULUI SĂLCIOARA, COM. UNIREA, JUD. TULCEA

MIHAELA MĂNUCU-ADAMEȘTEANU
și GH. POENARU BORDEA

În ultimii ani au fost colecționate din vatra satului Sălcioara (fost Caramanchioi, fost 6 Martie) de către prof. Filip Onofrei¹, cu ajutorul elevilor și în scopuri didactice, un număr de piese numismatice pe care am socotit util să le publicăm aici, cu atât mai mult cu cât informațiile privind descoperiri monetare ori arheologice erau, chiar dacă nu cu totul inexistente, extrem de sărace pentru o localitate unde s-a presupus că ar fi fost așezarea antică Ad Salices², localizare, în general, acceptată ipotetic³, deși nimic concret nu a venit până acum să o confirme⁴.

Inserăm mai întâi catalogul monedelor, precedat de un vârf de săgeată cu funcție monetară, toate ilustrate (pl. I):

- Vârf de săgeată*
1. AE 2,66 g; 44 x 10 mm. Rv. ΔIONV-COΠIOAEITΩN, în exergă E. Călăreț cu hlamida fluturând spre dr.
- Otho*
2. AR ↓ 3,66 g; 18 mm. BMC, I, p. 366, nr. 18, dar la noi pe av. SCEVR-I-TAS, Roma, anul 69. RIC, I², p. 260, nr. 8, Roma, 5 I - 9 III 69.
- Vespasian*
3. AR ↓ 3,46 g; 18 mm. BMC, II, p. 39, nr. 216, Roma, anii 77-78.
- Traian*
4. AE ↓ 11,23 g; 26 mm. Dupondius. BMC, III, p. 219, nr. 1028, Roma, anii 115(?) - 116. Hill, p. 148, nr. 720, Roma, emisiunea 22, anul 116.
- Histria: Elagabal*
5. AE / 13,37 g; 26 mm. Pick, -; cf. 510, la noi legenda rv. IC-TPI-H-NΩN.
- Dionysopolis: Gordian III*
6. AE ↑ 12,60 g; 26 mm. Pick, -; pentru av. cf. 295. Mushmov, p. 14, nr. 125 tip gen.
- Licinius II*
7. AE ↑ 2,24 g; 19 mm. RIC, VII, p. 680, nr. 29, Antiochia, anii 317-320. Δ SMANT
- Constantius II*
8. AE ↑ 2,35 g; 20 mm. LRBC, II, 2034, anii 351-354. RIC, VIII, p. 458, nr. 121, Constantinopol, anii 351-354, grupa II. CONS B
- Constantius Gallus*
9. AE ↓ 2,42 g; 16 mm. LRBC, II, 1219, anii 351-354. RIC, VIII, p. 375, nr. 351, Siscia, anii 351- iarna 354, seria IV. Γ SIS
- Valentinian I*
10. AE ↑ 2,55 g; 18 mm. LRBC, II, 2066, anii 364-365. CONSP [A]
- Mauriciu Tiberiu*
11. AE / 4,21 g; 20 mm. K; (CON); Γ; X/11 =593/4. DOW, I, -; cf. p. 314.

BSNR, LXXXVI-LXXXVII, 1992-1993, p. 123-131